

rétűen differenciált fejlesztést takar: készül egy felzárkóztató közismereti program, egy ún. 9 osztály számára kialakított oktatási program, két évre széthúzott 8. osztályos közismereti tananyagrendszer, valamint a nem fogyatékosokat oktató speciális szakiskolák közismereti tananyagának kidolgozása is e téma körébe tartozik.

A másik kiemelt téma "A szerkezetátalakítás és műszaki fejlődés emberi tényezői" tárgyú világbanki támogatás ifjúsági szakképzési programja általános műveltségi tartalmainak kidolgozására irányul.

A szakképzés átalakulásában a fejlesztési szándékok szerint döntő tényező lesz a magasabb szintű általános műveltség, amely által biztosíthatónak tetelezhető az elméleti tudáson alapuló szakmai gyakorlati képzés. Az ehhez társuló hatékony nyelvoktatás pedig elősegítheti a távlatokban a nemzetközi munkavállalás szélesebb körűvé válását.

A szakképzés általános műveltségi tartalmainak fejlesztése a tananyagok elemzésével veszi kezdetét, modulrendszerű tantervi struktúrákba rendezéssel folytatódik és az oktatócsomagok, tanítási segédletek kidolgozásával valamint előállíttatásával fejeződik be. A program súlypontjai figyelembe veszik a nemzeti alaptanterv tervezett tantárgyblokkjait. A szakképzés közismereti tanterve kísérleti kipróbálás után kerül széleskörű ajánlásra.

A felsorolt témák fejlesztése a Központban nehéz körülmények között folyik. Mivel egy új, hagyományok nélküli szervezeti egységről van szó, sem infrastruktúrát, sem a témák kidolgozásához szükséges anyagi forrásokat nem "örökölt". Ezeket a feltételeket a mai napig csak részben sikerült megteremteni. Az eredményes további munkához e tekintetben is "fejlesztő" tevékenységet szükséges kifejteni.

Sally Mária - Vinczéné Bíró Etelka

Közoktatási Szolgáltató Iroda

A megszüntetett *Országos Pedagógiai Intézet*nek voltak olyan – kifejezetten szolgáltatói jellegű – feladatai, melyek ellátása nélkül a közoktatás működése egyelőre lehetetlen. Részben az illetékes minisztérium részben a kialakuló önkormányzatok s legnagyobbbrészt az iskolák kívánnak olykor adminisztratív, szervezési, máskor a pedagógiai tartalmakat érintő szolgáltatásokat, legalábbis addig, amíg az erőteljes központi irányítás a közoktatásban le nem bomlik, hogy helyét a központi szabályozás és az önkormányzás valamilyen harmonikus együttélése vegye át.

Mivel az *Országos Pedagógiai Intézet* megszűnése után megalakult *Országos Közoktatási Intézet* kifejezetten kutató-fejlesztő intézetként jött létre, amely szakmai autonómiával rendelkezik, a megszünt *OPI* szolgáltatói tennivalóit nem vállalhatta. Ezért jött létre a *Közoktatási Szolgáltató Iroda*, amelyet a művelődési és közoktatási miniszter az *Országos Közoktatási Intézethez* rendelt oly módon, hogy az Iroda felett a szakmai felügyeletet a *OKI* főigazgatója gyakorolja, irányítását pedig az *OKI* általános főigazgatóhelyettese végzi. Mivel a *Szolgáltató Iroda* feladatai az *OKI* alaptőlévelében (feladatai között) nem szerepelnek, működési feltételeit a Minisztéri-

um elkülönített költségvetésből finanszírozza. A költségvetést az OKI Gazdasági Igazgatósága kezeli, mint ahogy a Gazdasági Igazgatóság biztosítja az Iroda elemi működési feltételeit is. (Helyiségek, eszközök, fűtés, világítás stb. ...) A közvetlen minisztériumi hozzájárulás a feladatok konkrét finanszírozására és a munkatársak bérére terjed ki.

A *Szolgáltató Iroda* feladatkörébe tartozik a tanulmányi versenyek, a diákolimpiák, a *Művelődési és Közoktatási Minisztérium* hatáskörébe tartozó, tanulmányokat lezáró vizsgák, (köztük az érettségi,) korábban az *MKM* gondozásában volt művészeti tanulmányi versenyek szervezése, tantárgyi szakértői feladatok (tantárgygondozás) ellátása, különös tekintettel a helyi tantervekre. Mindezen kívül az Iroda munkatársai figyelemmel kísérik, segítik és terjesztik a bevezetés állapotában lévő programokat, eszközöket, szakmai kapcsolatot tartanak a megyei és a regionális pedagógiai szolgáltató intézetekkel, segítik az iskolák és az önkormányzatok egymás közötti szakmai kapcsolatát.

Az Iroda belső szervezete két csoportot alkot: a **tantárgyi csoportot** valamint az **érettségi- és versenykoordinációs csoportot**. Az előbbi vezetője *Varga Lászlóné*, aki egyben az Iroda helyettes vezetője is. Az utóbbi vezetője 1990. február 28-ig *Dóra György* volt, távozása után (más munkahelyre helyezték át) március 1-től feladatkörét *Kecskés Andrásné* vette át.

A tantárgyi csoportban u.n. tantárgycsoport-menedzserek dolgoznak, akik saját tantárgyuk mellett még néhány tantárgy gondozását is elvégzik, külső szakértők bevonásával. Ők a következők:

társadalomtudományok
magyar nyelv és irodalom
matematika (ált. isk.)- környezetvédelem
matematika (középfiskola)
fizika
biológia - földrajz
kémia
idegen nyelvek
francia nyelv
művészeti tantárgyak
testnevelési és egészségvédelmi,
közlekedésre nevelési tárgyak
nemzetiségi német
szerb-horvát nyelvű tantárgyak
szlovák nyelvű tantárgyak
román nyelvű tantárgyak

Varga Lászlóné
Nobel Iván
Lajos Józsefné
Radnai Gyuláné
Gecső Ervin
Fazekas György
Kecskés Andrásné
Gál Róza
Darabos Zsuzsa
Pataki Istvánné

Bognár László
Mámmel Adámné
Szimics Ilona
Németh Miloslava
Cs. Nagy Lajosné

A gimnáziumi fakultatív tantárgyak szét vannak osztva a tantárgycsoportmenedzserek között. Az OKI Fejlesztési Központjából *Bedő Éva*, az idegennyelvi német tantárgy szakértőjeként, az Iroda számára is dolgozik.

A belső munkatársak "stábját" számos külső tantárgyi szakértő egészíti ki, akik egy-egy konkrét feladatra eseti megbízást kapnak, vagy valamely tantárgyi feladattal kapcsolatos ellátására szerződtek.

Az érettségi- és versenykoordinációs csoportban a vezetőn kívül még egy belső munkatárs dolgozik: *Hercegi Károlyné*, aki az Országos Középfiskolai Tanulmányi

Versenyek szervezési és expediálási munkáit látja el. Az érettségivel kapcsolatos expediálási munkákat (nyomatás, szállítás, csomagolás) a csoport nyugdíjas munkatársa, *Váczai Sándor* irányítja. A csomagolást négy időszakos betanított munkás végzi. Mindazok akik a titkos verseny – és érettségi tételekkel kapcsolatba kerülnek – így a csomagolók is – titoktartási nyilatkozatra kötelezettek.

A *Szolgáltató Iroda* bokros szervezési teendőit nyugdíjasként *Lantos János*, az adminisztrációt pedig három belső munkatárs *Berki Mária*, *Papp Gézané* és *Nagyné Mravik Erika* végzi.

A *Szolgáltató Iroda* – létrejötté óta – döntően tanulmányi versenyekkel, a központi írásbeli érettségi tételekkel és az egyre sűrűbben érkező helyi tantervek szakértésével foglalkozik. A feladatai között meghatározott úgynevezett egyéb teendői fokozatosan alakulnak ki. Nehézséget jelent, hogy az Irodán belül és magában az OKI-ban sincs minden életben lévő iskolai tantárgynak szakértője. A sok külső munkatárs nehezé és drágává teszi a működéset. A tantárgyi szakértői feladatokat az *OKI Fejlesztési Központja* és a *Szolgáltató Iroda* együttesen próbálja ellátni, de az előbbi okok folytán, ez még így is nehezen járható utat jelent. A két részleg együttműködésüként terveztük, hogy az Iroda szakértő munkatársai bekapcsolódnak a tantárgyi fejlesztés munkájába. Ily módon a Fejlesztési Központ és az Iroda – egy idő után – szerves funkcionális egységet alkothat.

Csoma Gyula

Bemutatkozik az Iskolafejlesztési Központ

Az Iskolafejlesztési Központ a jóformán évente rákényszerített átszervezéssel és névváltoztatással immár több mint tíz esztendeje az iskolakutatás, az iskolafejlesztés és a nevelésfilozófiai kutatás műhelye, a pluralista–demokratikus társadalmat elővételező iskolakép és pedagógia, a paradigmaváltás fontos teóriáinak és technológiáinak bölcsőhelye ill. tranzitállomása. (A történeti értékeléshez hozzátartozik, hogy alapvető attitűdjei és értékei megjelentek már jogelődjében is, a hazai neveléstudomány "idilli" rövid időszaka idején – ti. mikor akadémiai kutatóintézete is volt – az MTA PKCS-ben.

Az *IFK*-nak mint műhelynek nemcsak az jellemzője, hogy különböző társadalomtudományi szakmák képviselőit (pedagógust, filozófust, szociológust, pszichológust stb.) tömöríti – a Központban hat kandidátus és több egyetemi doktor dolgozik –, hanem az is, hogy különböző szakmai felfogások, világnézeti kiindulópontok igényes képviselői közt termékeny vitalégekörben terem meg a konstruktív együttműködés.

A Központ a kutatás–fejlesztés (akciókutatás) – innovációs szolgáltatás és elterjesztés funkcióit egyaránt vállalva – az anyagi erőforrásoktól is függően változó intenzitással és kiterjedtséggel – az alábbi területeken fejti ki tevékenységét:

- iskolaelméleti és nevelésfilozófiai kutatások;
- empirikus jellegű iskolakutatás;